

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/5/2024
Identifikačné číslo spisu:	7123202575
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7123202575.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobkyne rozpočtovej organizácie Úrad vládneho auditu, Zvolen, T. G. Masaryka 10, IČO: 50 086 821, proti žalovanej obchodnej spoločnosti CASSOVIA REALITAS Business centrum s. r. o., Košice - mestská časť Sever, Tomášiková 136/35, IČO: 44 780 371, zastúpenej advokátkou JUDr. Dominikou Cukerovou, Košice - mestská časť Staré Mesto, Hlavná 107, IČO: 50 997 025, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 31Cb/9/2023, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 25. októbra 2023 č. k. 4Cob/183/2023-176, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e v celom rozsahu uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 25. októbra 2023 č. k. 4Cob/183/2023-176, uznesenie Okresného súdu Košice I z 9. marca 2023 č. k. 31Cb/9/2023-38, dopĺňajúce uznesenie Mestského súdu Košice z 3. augusta 2023 č. k. 31Cb/9/2023-142, uznesenie Mestského súdu Košice z 11. decembra 2023 č. k. 31Cb/9/2023-190 a uznesenie Mestského súdu Košice z 11. decembra 2023 č. k. 31Cb/9/2023-193 a vec v r a c i a na ďalšie konanie Mestskému súdu Košice.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej ako „súd prvej inštancie“) uznesením z 9. marca 2023 č. k. 31Cb/9/2023-38 (ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“) rozhodol tak, nariadil neodkladné opatrenie nasledovného znenia: Povinná z neodkladného opatrenia je povinná zdržať akéhokoľvek konania, ktoré by obmedzilo dodávku vody z verejného vodovodu do časti administratívnej budovy so súpisným č. XXX na adrese S., stojacej na pozemku parcely registra C-KN č. XXXX/X v katastrálnom území X., zapísanej na liste vlastníctva č. XXXXX pre katastrálne územie X., obec O., okres O. v správe navrhovateľa, a to až do doby zrealizovania samostatného pripojenia na verejný vodovod a vzniku zmluvného vzťahu medzi navrhovateľom a poskytovateľom služieb - dodávka vody z verejného vodovodu a odvádzanie odpadových vôd z povrchového odtoku verejnou kanalizáciou s Východoslovenskou vodárenskou spoločnosťou, a.s., so sídlom Komenského 50, 042 48 Košice, IČO: 36570460. Druhým výrokom súd priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Z odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa sa domáhala nariadenia predmetného neodkladného opatrenia voči žalovanej z dôvodu, že žalovaná oznámila žalobkyni zámer odpojiť ju od svojej vodovodnej prípojky v krátkom čase [16. februára 2023 doručený návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (ďalej aj ako „návrh“) a odpojenie k 31. marcu 2023]. Hrozbu odpojenia žalobkyne od vodovodnej prípojky považoval súd prvej inštancie za preukázanú a vzhľadom na určenie hraničného termínu jeho zamýšľanej realizácie žalovanou sa podľa názoru súdu vyžaduje jeho okamžitý zásah (prvá veta odseku 21. v spojení s odsekom 22. odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie). Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa osvedčila základné skutočnosti pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana (odsek 22. odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie), ktorý však žiadnym spôsobom bližšie nešpecifikoval. Uvedenému záveru predchádzalo zhrnutie skutkových okolností sporu, pričom pre potreby tohto rozhodnutia je relevantné to, že žalobkyňa nepopierala vlastnícke právo žalovanej k vodovodnej prípojke a ani jej možnosť odpojiť žalobkyňu od prípojky, no namietala hraničný termín odpojenia vzhľadom na rozsah okolností súvisiacich so zabezpečením si vlastnej vodovodnej prípojky poukazujúc na to, že odpojenie dodávky vody by zasiahlo chod budovy, v ktorej zamestnáva 74 zamestnancov, a zároveň by to obmedzilo chod a plnenie úloh pracoviska Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice - Sever, ktoré v budove pôsobí, na základe zmluvy o výpožičke, ktorými dôsledkami odôvodnila potrebu nariadenia neodkladného opatrenia.

3. Mestský súd Košice (ďalej tiež ako „súd prvej inštancie“) následne, na základe pokynu Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) po predložení mu veci na rozhodnutie o odvolaní súdom prvej inštancie, ktorým prikázal súdu prvej inštancie doplniť v zmysle § 225 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) výrok uznesenia o poučenie v zmysle § 337 ods. 1 a 2 CSP, doplniacim uznesením z 3. augusta 2023 č. k. 31Cb/9/2023-142 (ďalej len „doplniace uznesenie“) doplnil uznesenie súdu prvej inštancie o výroky, ktorých obsahom je poučenie povinnej (prvý a druhý výrok) o možnosti ochrany prostredníctvom žaloby vo veci samej proti žalobkyni a poučenie strán sporu (tretí a štvrtý výrok) o následkoch spojených s rozhodnutím súdu o žalobe vo veci samej. V odôvodnení zároveň doplnil dôvody pôvodného uznesenia, pre ktoré vydal neodkladné opatrenie bez časového obmedzenia (bod 9. doplnacieho uznesenia) a pre ktoré neuložil žalobkyni povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej (bod 10. doplnacieho uznesenia).

4. O odvolaní žalovanej proti uzneseniu súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim uznesením rozhodol odvolací súd uznesením z 25. októbra 2023 č. k. 4Cob/183/2023-176 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) tak, že prvým výrokom zmenil uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom I. výroku v spojení s doplniacim uznesením takto: I. odporca je povinný zdržať sa akéhokoľvek konania, ktoré by obmedzilo dodávku vody z verejného vodovodu pre navrhovateľa do časti administratívnej budovy so súpisným č. XXX na adrese S., stojacej na pozemku parcely registra C-KN č. XXXX/X v katastrálnom území X., zapísanej na liste vlastníctva č. XXXXX pre katastrálne územie X., obec O., okres O. v správe navrhovateľa; II. poučuje odporcu, že môže podať proti navrhovateľovi žalobu vo veci samej, ktorou sa bude domáhať určenia neexistencie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu navrhovateľa užívať vodovodnú prípojku vo výlučnom vlastníctve odporcu, prípadne zrušenia alebo obmedzenia vecného bremena, a to užívať vodovodnú prípojku vo výlučnom vlastníctve odporcu zo strany navrhovateľa. Následkom úspešnej žaloby vo veci samej, bude zrušenie tohto nariadeného neodkladného opatrenia súdom podľa § 337 ods. 3 C. s. p. Druhým výrokom odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania a tretím výrokom priznal žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že odvolací súd svoj odvolací prieskum zameral na to, či boli splnené zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia. Konštatoval, že súd prvej inštancie rozhodol správne, ak návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel, keď po zistení, že sú splnené podmienky vyžadované § 325 CSP dospel k záveru, že je potrebné upraviť pomery účastníkov. Tomu predchádzalo zistenie odvolacieho súdu, že dôvodom pre bezodkladnú úpravu pomerov boli písomnosti žalovanej doručené žalobkyni - Oznámenie o odpojení budovy z vodovodnej prípojky a opakovanú žiadosť o zabezpečenie si vlastnej vodovodnej prípojky. Nadväzujúc na zistenie, že

žalobkyňa pri odôvodňovaní návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia poukazuje na článok III bod 1 Kúpnej zmluvy z roku 2001, v ktorom bolo zriadené bezodplatné právo trvalého zriadenia prívodu inžinierskych prípojok, a to prípojky pitnej vody a jej merania vo vodomernej šachte na parcele č. XXXX/X a na parcele č. XXXX/X (odsek 47. odôvodnenia napadnutého uznesenia) odvolací súd pristúpil k zmene uznesenia súdu prvej inštancie v spojení s doplňacím uznesením .

6. Proti napadnutému uzneseniu podala žalovaná dovolanie, ktoré odôvodnila dovolacím dôvodom podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP a § 420 písm. c) CSP, nakoľko odvolací súd znemožnil nesprávnym postupom žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a sudy neskúmali počas celého konania procesné podmienky na strane žalobkyne, a to či konala vo vlastnom mene alebo ako zástupca či správca majetku štátu - Slovenskej republiky. Váda napadnutého uznesenia spočívala v tom, že nie je riadne zdôvodnené, odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými relevantnými námietkami žalovanej uplatnenými v podanom odvolaní a súčasne nerešpektoval čl. 6 ods. 1 CSP. Žalovaná navrhla zrušiť napadnuté uznesenie a uznesenie súdu prvej inštancie a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť alebo zmeniť napadnuté uznesenie tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne, alebo zrušiť napadnuté uznesenie a vec vrátiť odvolaciemu súdu.

7. Nesprávnosť procesného postupu odvolacieho súdu podľa žalovanej spočíva v tom, že sa v napadnutom uznesení nezaoberal jej odvolacou námietkou, že žalobkyňa neosvedčila dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a ktorý žalovaná identifikovala ako právo žalobkyne užívať cudziu vec, a to vodovodnú prípojku vo vlastníctve žalovanej. Túto okolnosť považuje za spôsobilú privodiť iné právne hodnotenie, keďže súd by nemohol v zmysle § 326 ods. 1 CSP poskytnúť ochranu nároku, ktorý neexistuje. Podľa žalovanej z napadnutého uznesenia a ani z uznesenia súdu prvej inštancie nie je zrejmé, z čoho vyplýva dôvodnosť a trvanie tohto nároku, navyše ak aj samotná žalobkyňa v návrhu uznáva, že žalovaná má výlučné vlastnícke právo k vodovodnej prípojke a má právo žalobcu odpojiť.

8. Ďalej žalovaná považovala za nesprávny procesný postup odvolacieho súdu zmätočné odôvodnenie výroku II., ktorým poučil žalovanú o možnosti podať žalobu, predmetom ktorej bude určenie neexistencie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu žalobcu užívať vodovodnú prípojku vo vlastníctve žalovanej. Namietala, že žalobca v konaní netvrdil, že má právo užívať vodovodnú prípojku na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, i keď v neskorších podaniach poukazoval na vecné bremeno, ktoré bolo v čase podania návrhu zapísané len na LV č. XXXXX ako vecné bremeno „in personam“ zriadené v prospech Slovenskej republiky, ktorého obsahom však bolo okrem iného právo trvalého zriadenia prívodu inžinierskych prípojok.

9. Z toho sa len žalovaná domnieva, že sudy nižšieho stupňa vyvodzovali právo užívať cudziu vodovodnú prípojku z práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, keďže to nie je zrejmé z ich rozhodnutí. Vzhľadom na to, že žalobkyňa neodôvodňovala právo užívať vodovodnú prípojku právom z vecného bremena a súčasne tvrdila, že žalovaná má právo ju od prípojky odpojiť, odvolací súd vykonal nadprácu, keď namiesto žalobkyne sa snažil vyvodzovať dôvodnosť a trvanie nároku zrejme z vecného bremena. V tejto súvislosti žalovaná poukázala na to, že v tomto konaní sa neuplatňuje vyšetrovacía zásada, a teda súd je viazaný skutkovými tvrdeniami a návrhmi strán. Zároveň strany sporu sú si rovné, preto nie je súd oprávnený zvýhodňovať postavenie ktorejkoľvek strany a nie je ani oprávnený uplatňovať procesnú obranu alebo úkon za ktorúkoľvek stranu, keďže toto v zmysle § 149 CSP prislúcha len strane sporu. Súd tak daným postupom porušil čl. 6 ods. 1 CSP, keď zvýhodnil postavenie žalobkyne.

10. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej len zopakoval (resp. uviedol aj nové) skutkové okolnosti prípadu bez toho, aby reagoval na jednotlivé námietky žalovanej, s výnimkou námietky týkajúcej sa dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. c) CSP poukazujúc na svoje postavenie na účely zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

Žalobkyňou uvádzané nové skutkové okolnosti sa netýkajú prípustnosti a včasnosti podaného dovolania v zmysle § 435 CSP, a preto ich najvyšší súd nebude na tomto mieste uvádzať a ani v ďalšom sa nimi osobitne zaoberať.

11. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadrila aj žalovaná, avšak keďže ide o vyjadrenie k skutkovým okolnostiam prípadu, nie je na účely dovolacieho konania potrebné ich osobitne uvádzať a viac sa nimi zaoberať.

12. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovanej je prípustný a dôvodný a napadnuté uznesenie, uznesenie súdu prvej inštancie, dopĺňacie uznesenie a ďalšie od nich závislé rozhodnutia treba zrušiť [§ 449 ods. 1 a 2 CSP a § 439 písm. a) CSP] a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

13. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podľa § 431 ods. 1 a 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

15. Podľa § 326 ods. 1 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

16. Podľa § 387 ods. 3 CSP, odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

17. Podľa § 449 ods. 1 CSP, ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší.

18. Úspešné uplatnenie dovolania je nevyhnutne podmienené okrem iného záverom najvyššieho súdu o prípustnosti dovolania. Predpokladom prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP je, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí. Najvyšší súd tak musí skúmať, či napadnuté uznesenie má povahu niektorého zo zákonom predpokladaných rozhodnutí umožňujúcich najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu uskutočniť ďalší prieskum dovolania spočívajúci najmä v prieskume dôvodnosti dovolania.

19. Z návrhu vyplýva, že účelom jeho podania je zabrániť žalovanej odpojenie žalobkyne od vodovodnej prípojky vo vlastníctve žalovanej, čoho dôsledkom by bol zásah do chodu budovy, v ktorej žalobkyňa zamestnáva 74 zamestnancov, ako aj chodu a plnenia úloh pracoviska Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice - Sever. Vzhľadom na to, že návrhu bolo v celom rozsahu vyhovené, účel sledovaný žalobkyňou pri jeho podávaní bol nariadením neodkladného opatrenia vyčerpaný. Preto ak žalobkyňa sledovala ochranu pred určitým konaním žalovanej a neodkladné opatrenie toto konanie upravuje, vzhľadom na charakter neodkladného opatrenia, konzumuje vec samu (1Obdo/38/2022 a 3Obdo/62/2022). Najvyšší súd tak konštatuje, že napadnuté uznesenie je v zmysle prvej vety § 420 CSP rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej.

20. Napadnuté uznesenie bolo vydané v odvolacom konaní začatom na podklade odvolania podaného žalovanou proti uzneseniu súdu prvej inštancie (a dopĺňaciemu uzneseniu), ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie. Aj pre rozhodnutie vydané v tomto druhu konania platí, že nemôže byť prejavom svojvôle, musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (II. ÚS 398/2014, III. ÚS 458/2022). Odôvodnenie musí byť dostatočne individualizované, musí obsahovať súhrn relevantných skutočností, ktoré vyplývajú z návrhu alebo vyjadrení strán sporu, dôvody, pre ktoré považuje určitú skutočnosť za osvedčenú alebo neosvedčenú (II. ÚS 203/2020) a úvahy, ktoré umožnia späťne preskúmať záver o tom, či v danom prípade boli splnené zákonné podmienky na nariadenie alebo nenariadenie neodkladného opatrenia.

21. Práve splnenie podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia je predmetom prieskumu súdu v konaní o návrhu. Súd prvej inštancie v prípade, ak nepristúpi k výsluchu alebo výzve strán sporu na vyjadrenie sa alebo k nariadeniu pojednávania (a contrario prvá veta § 329 ods. 1 CSP), vychádza z obsahu návrhu, prípadne zo skutočností, ktoré sa v zmysle § 186 ods. 1 CSP nedokazujú, a teda nie je potrebné na ich uplatnenie uskutočniť pojednávanie.

22. Jednou z podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia je aj podmienka osvedčenia dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa má nariadením neodkladného opatrenia poskytnúť ochrana (III. ÚS 458/2022, ako aj SEDLAČKO, František. § 327 [Vadný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia]. In: ŠTEVČEK, Marek, FICOVÁ, Svetlana, BARICOVÁ, Jana, MESIARKINOVÁ, Soňa, BAJÁNKOVÁ, Jana, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1252.). Posúdenie osvedčenia tejto skutočnosti je tak v prípade postupu súdu prvej inštancie podľa § 329 ods. 1 CSP činnosťou založenou v zásade na hodnotení tvrdení žalobcu v zmysle § 327 CSP s odkazom na čl. 15 ods. 1 CSP. Pre zachovanie práva strany sporu na spravodlivý proces je nevyhnutné, aby tejto činnosti nemohol byť pripísaný atribút arbitrárnosti. Preto ak už súd v rámci svojho prieskumu dospeje k určitému záveru vo vzťahu k tejto otázke, dovolaciemu prieskumu podlieha aj logická, funkčná a teleologická konzistentnosť hodnotenia tvrdení strany sporu, prípadne skutočností, ktoré sa nedokazujú (m. m. 3Obdo/7/2022 a 3Obdo/18/2023).

23. V základnom konaní vyšlo najavo, že žalobkyňa odoberá vodu prostredníctvom vodovodnej prípojky vo výlučnom vlastníctve žalovanej, pričom návrhom žalovaná sleduje, aby takýto odber jej bol naďalej umožnený, keďže žalovaná má zámer odpojiť žalobkyňu od vodovodnej prípojky. Žalobkyňa však okrem skutkových tvrdení nešpecifikovala nárok, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Pritom v zmysle § 326 ods. 1 CSP a z dôvodu absencie vyšetrovacieho princípu a princípu materiálnej pravdy v civilnom sporovom konaní žalobkyňa znáša bremeno osvedčenia dôvodnosti a trvania nároku, a to nielen v rovine osvedčenia niečoho, čo sa stalo a čo je medzi stranami skutkovo nesporné, ale aj osvedčenia toho, že po právnom posúdení nesporného skutkového stavu možno predpokladať danosť práva, ktorému sa poskytuje neodkladná a predbežná ochrana (III. ÚS 458/2022). Súd prvej inštancie napriek uvedenému dospel k záveru, že žalobkyňa osvedčila základné skutočnosti pre záver o pravdepodobnosti nároku (odsek 2. odôvodnenia tohto uznesenia), avšak bez toho, aby tento svoj záver, ktorý je podstatný pre spôsob rozhodnutia v konaní o návrhu, vysvetlil. V uznesení súdu prvej inštancie absentuje akákoľvek spojitosť prijatého záveru s tvrdeniami urobenými v konaní. Navyiac v časti odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie, v ktorej súd prvej inštancie robí vlastné závery, konštatuje, že žalovaná v určitej listine predloženej v konaní žalobkyňou uvádza, že žalobkyňa je na vodovodnú prípojku pripojená bez existencie právneho dôvodu (druhá veta odseku 21. odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie). Vzhľadom na to, bez inej skutočnosti (ktorá aj v odôvodnení absentuje), nemá záver súdu prvej inštancie akceptovateľný racionálny základ a uznesenie súdu prvej inštancie nie je riadne odôvodnené a ako celok je nepresvedčivé.

24. Odvolací súd nariadené neodkladného opatrenie svojím napadnutým uznesením zmenil tak, že ho nariadil bez časového obmedzenia (odsek 1. a 4. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Napriek tomu, že žalovaná v odvolaní konkrétne namietala neosvedčenie dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana (č. l. 47), v odôvodnení napadnutého uznesenia absentuje na túto odvoláciu námietku odpoveď. Odvolací súd takto rozhodol na základe toho, že si výslovne sám vymedzil rozsah odvolacieho

prieskumu práve posúdením splnenia zákonných podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia (prvá veta odseku 5. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Bolo pritom podľa druhej vety § 387 ods. 3 CSP jeho povinnosťou, aby v záujme zachovania práva žalovanej na spravodlivý proces, dal žalovanej jasnú a zrozumiteľnú odpoveď, keďže námietka sa týkala otázky splnenia zákonnej podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, čo je nepochybne podstatnou otázkou na účely konania o návrhu [IV. ÚS 14/07, I. ÚS 736/2016 (45/2017), II. ÚS 596/2018, III. ÚS 333/2021]; aj od jej splnenia závisí, či je súd oprávnený a zároveň povinný nariadiť neodkladné opatrenie.

25. Vadu v procesnom postupe súdov nižšieho stupňa navyše umocňuje fakt, že samotná žalobkyňa vo svojom návrhu uviedla, že nepopiera možnosť žalovanej odpojiť žalobkyňu od vodovodnej prípojky vo vlastníctve žalovanej, na čo v dovolaní poukázala žalovaná.

26. Ak teda odvolací súd nedal žalovanej odpoveď na jej odvoláciu námietku, ktorá sa týkala otázky osvedčenia dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa mala žalobkyňou navrhovaným neodkladným opatrením poskytnúť ochrana, hoci ide o zákonnú podmienku pre nariadenie neodkladného opatrenia, zaťažil tým napadnuté uznesenie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, keďže tým negatívne zasiahol do práva žalovanej na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Dovolanie je tak v tomto rozsahu dovolacích dôvodov prípustné a dôvodné.

27. Súd prvej inštancie dospel v konečnom dôsledku k záveru o osvedčení nároku. V uznesení súdu prvej inštancie však abscentuje akákoľvek úvaha, ako k danému záveru súd dospel a zároveň z neho vyplývajú aj ďalšie nedostatky uvedené v odseku 23. odôvodnenia tohto rozhodnutia. Preto aj uznesenie súdu prvej inštancie trpí vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá sa dotýka rovnakej otázky. Vzhľadom na to, najvyšší súd pristúpil v zmysle § 449 ods. 2 CSP k zrušeniu nielen napadnutého uznesenia, ale aj uznesenia súdu prvej inštancie.

28. Zmeňujúci výrok napadnutého uznesenia v jeho druhej časti obsahuje poučenie žalovanej o možnosti podať žalobu vo veci samej, ktorou sa bude domáhať určenia neexistencie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu navrhovateľa užívať vodovodnú prípojku vo výlučnom vlastníctve odporcu, prípadne zrušenia alebo obmedzenia vecného bremena, a to užívať vodovodnú prípojku vo výlučnom vlastníctve odporcu zo strany navrhovateľa (odsek 4. odôvodnenia tohto rozhodnutia), ktoré odvolací súd odôvodnil zistením, že žalobkyňa tvrdí zriadenie práva zriadenia prípojky pitnej vody (odsek 5. odôvodnenia tohto rozhodnutia), čo môže navodzovať dojem, že nárok, ktorému sa neodkladným opatrením poskytla ochrana, spočíva v práve zodpovedajúcom vecnému bremenu spočívajúcom v práve užívať vodovodnú prípojku žalovanej, ktorého nositeľom je žalobkyňa. Vzhľadom na atribúty, ktoré má odôvodnenie súdneho rozhodnutia spĺňať, ktorým je okrem iného aj jeho presvedčivosť, povinnosti súdu zachovávať právo strany sporu na spravodlivý proces nezodpovedá také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne neuvedie dôvody svojho rozhodnutia a ich vysvetlenie, ale ponechá stranám sporu, aby hádali, čo ktorou časťou svojho odôvodnenia súd myslel. Najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd danú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia nedáva do žiadnej spojitosti s príslušnou odvolacou námietkou žalovanej, a teda v konečnom dôsledku s podmienkou osvedčenia dôvodnosti a trvania nároku, ktorému odvolací súd taktiež ako súd prvej inštancie poskytol ochranu. Vzhľadom už na tento nedostatok, a v konečnom dôsledku aj na nedostatok napadnutého uznesenia vyššie uvedený v odôvodnení tohto rozhodnutia (odseky 24. až 26.), nie je dôvod na túto časť odôvodnenia nazerať ako na dotváranie okolností priamo súdom porušujúc pritom princíp rovnosti strán sporu, a preto nie je dôvod sa príslušnou dovolacou námietkou žalovanej viac zaoberať.

29. Najvyšší súd v tejto súvislosti navyše dopĺňa, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia ani nevyplýva, že by žalobkyňa tvrdila, že je nositeľkou práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, pričom je potrebné uviesť, že z návrhu je zrejmé, že koná vo vlastnom mene. Neodkladným opatrením sa nesledovalo zabezpečenie prístupu k vlastnej prípojke, ale k prípojke žalovanej, prostredníctvom ktorej má prístup k vode. Vecným bremenom mala byť zaťažaná nehnuteľnosť vo vlastníctve žalovanej, aby bolo umožnené zriadiť na nich prípojku vody (odsek 3.2 odôvodnenia napadnutého uznesenia).

30. Žalovaná v súvislosti s tým, že má za to, že žalobkyňa podala návrh vo vlastnom mene, a nie ako správca majetku štátu, namietala, že sudy nižšieho stupňa neskúmali procesné podmienky na strane žalobkyne. Rovnakú alebo obdobnú námietku však žalovaná neuplatnila v odvolaní, hoci tak mohla urobiť (7Cdo/224/2020). Najvyšší súd preto dôvodnosť tejto námietky v dovolacom konaní nebude skúmať. Považuje však za vhodné poukázať na to, že neskúmanie procesnej podmienky na strane sporu nie je na účely dovolacieho konania vadou konania, ale je ním porušenie povinnosti súdu prihliadnuť na absenciu procesnej podmienky zo strany súdu podľa § 161 ods. 1 CSP. Práve tento nedostatok má byť vzhľadom na znenie § 420 písm. c) CSP, prípadne § 420 písm. f) CSP (podľa povahy procesnej podmienky na strane sporu) v zmysle § 431 ods. 2 CSP v dovolaní uvedený. Totiž ak súd počas konania nepristúpi k skúmaniu procesných podmienok, nemusí byť konanie zaťažené nedostatkom procesnej podmienky. Žalovaná však takým spôsobom dovolací dôvod nevymedzila, čo by zakladalo dôvod na odmietnutie dovolania; žiaden z dovolacích dôvodov podľa § 431 CSP v spojení s § 420 CSP [teda ani podľa § 420 písm. c) CSP] nespočíva vo vade uvedenej žalovanou v dovolaní v rámci ňou uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. c) CSP. Posúdenie otázky, či žalobkyňa konala vo vlastnom mene alebo v mene štátu, môže vzhľadom na skutkové okolnosti prípadu súvisieť s posúdením dôvodnosti nároku, a to v rovine aktívnej vecnej legitímácie. Žalovaná však ani v tejto súvislosti neargumentovala, že nárokom, ktorý by v tomto prípade pripadal do úvahy, disponuje štát, a nie žalovaná. Avšak takáto argumentácia by tiež vzhľadom na vyššie zistené a dôvodné nedostatky rozhodnutí súdov nižšieho stupňa bola irelevantná.

31. Dovolanie, vzhľadom na spôsob vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP, ktorého prípustnosť a dôvodnosť dovolací súd v tomto prípade zistil (odseky 24. až 26. odôvodnenia tohto rozhodnutia), smeruje primárne voči prvému výroku napadnutého uznesenia, a to konkrétne voči jeho prvej časti. Ostatné výroky napadnutého uznesenia sa týkajú rozhodovania o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie a o nároku na náhradu trov odvolacieho konania. Výrok o nároku na náhradu trov konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, či už na súde prvej inštancie alebo v odvolacom konaní, je jednostranne závislým výrokom od rozhodnutia o samotnom návrhu. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd pristúpil k zrušeniu napadnutého uznesenia a uznesenia súdu prvej inštancie v ich celom rozsahu. Predmetný záver o jednostrannej závislosti platí aj pre rozhodnutia o samotnej výške náhrady trov konania, keďže by v dôsledku zrušenia napadnutého uznesenia stratili svoj podklad (m. m. 4Obdo/7/2018). Zrušeniu tak podlieha aj uznesenie Mestského súdu Košice z 11. decembra 2023 č. k. 31Cb/9/2023-190.

32. Čo sa týka dopĺňajúceho uznesenia, toto sa týka výhradne poučení predpokladaných v konaní o návrhu pre prípad nariadenia neodkladného opatrenia podľa § 337 ods. 1 CSP. Poučenia týkajúce sa žaloby vo veci samej, či už v rovine možnosti jej podania alebo právnych následkov spojených s jej podaním, sú jednostranne závislé od rozhodnutia, ktorým sa neodkladné opatrenie nariadilo, čo je prípad aj dopĺňajúceho uznesenia, a preto najvyšší súd pristúpil aj k zrušeniu dopĺňajúceho uznesenia v jeho celom rozsahu. V tejto súvislosti však najvyšší súd považuje za nevyhnutné uviesť, že absenciu poučenia súdu prvej inštancie v rozhodnutí vydanom v konaní o návrhu nemožno napraviť vydaním dopĺňacieho rozhodnutia podľa § 225 CSP.

33. V dôsledku oslobodenia žalobkyne od súdnych poplatkov a vyhovenia jej návrhu, súd prvej inštancie (Mestský súd Košice) podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“) svojím uznesením z 11. decembra 2023 č. k. 31Cb/9/2023-193 („rozhodnutie o vyrubení“) vyrubil žalovanej súdny poplatok za podaný návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia. Súd prvej inštancie postupoval pritom na podklade napadnutého uznesenia. Bez napadnutého uznesenia (ktoré najvyšší súd zrušuje) by rozhodnutie o vyrubení stratilo svoj podklad. Toto platí o to viac, ak ustanovenie § 11 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. umožňuje vrátenie už tak zaplateného súdneho poplatku. Najvyšší súd preto zrušuje aj rozhodnutie o vyrubení.

34. Keďže vec patrí do právomoci súdu a nie sú splnené predpoklady pre zastavenie konania, najvyšší súd vracia podľa § 450 CSP vec na ďalšie konanie súdu prvej inštancie, aby tento napravil zistené

nedostatky. V zmysle § 453 ods. 3 CSP rozhodne o trovách pôvodného konania a aj o trovách dovolacieho konania súd prvej inštancie.

35. V ďalšom konaní sú v zmysle § 455 CSP súd prvej inštancie a odvolací súd viazaní právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v tomto rozhodnutí.

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.